

УДК 004.738.1:004.056]:355.244.1

ПРОКСИ-САЙТИ ЯК ЕЛЕМЕНТ «ЕКОСИСТЕМИ» РОСПРОПАГАНДИ

Ріпний М.Г.

Науковий керівник – канд. соціол. наук, доц. Омельченко В.В.
Харківський національний університет радіоелектроніки, каф. філософії,
Харків, Україна

e-mail: maksym.ripnyi@nure.ua

Propaganda used during the Cold War remains a powerful tool of information influence today. The study of the propaganda apparatus of the Russian Federation emphasizes its relevance in the modern world. The use of an ecosystem approach allows us to reveal the complex structure of the propaganda system and the mechanisms of influence. Proxy resources, in particular, play an important role in spreading disinformation, disguising themselves as objective sources and supporting the interests of the Russian Federation. The international community's insufficient response to this threat emphasizes the importance of further research into Russia's propaganda strategies.

Пропаганда як транслявання образу чогось, що не існує, як маніпулювання смислами була невід'ємним інструментом за часів холодної війни. З розпадом СРСР завершилася і холодна війна. Здавалося, що цей інструмент втратив свою актуальність. Але таке уявлення виявилось хибним, оскільки Російська Федерація (РФ) як правонаступниця Радянського Союзу наслідує пропаганду як своєрідну зброю для ведення інформаційних воєн. Саме тому **актуалізується** дослідження апарату пропаганди, який у сучасних умовах використовує РФ.

Предметом даного дослідження є апарат пропаганди, створений у РФ, який використовується її керівництвом для впливу на масову й індивідуальну свідомість, для спонукання людей до певних дій. **Метою** дослідження є визначення специфічних рис апарату пропаганди РФ, а також механізмів його впливу на свідомість внутрішньої і зарубіжної аудиторії. Задля досягнення зазначеної мети вирішено низку **завдань**, серед яких – із застосуванням екосистемного підходу визначити структурні елементи апарату пропаганди, проаналізувати його окремі елементи, що використовуються РФ для пропагандистських впливів.

Звернення до низки наукових джерел з відповідної тематики [1, 2], дозволяє зробити висновок про плідність застосування екосистемного підходу для дослідження апарату пропаганди РФ.

РФ використовує концепцію вічної конкурентної боротьби в інформаційному середовищі, створивши своєрідну «екосистему» пропаганди, у межах якої застосовуються різноманітні прийоми. Один з них – використання повідомлень, які доповнюють і підкріплюють одне одного навіть у випадках, коли окремі повідомлення всередині цієї

системи виглядають контраверсійними. Використання такого прийому надає певні переваги тим, хто здійснює дезінформацію: уможливорює вкиди численних варіацій одних і тих же дезінформаційних сюжетів і фабул, а також дозволяє адаптувати ці сюжети під різні цільові аудиторії, оскільки не потрібно дотримуватись чіткої послідовності і логіки у трансляванні смислів. Цей прийом дає можливість за потреби правдоподібно заперечити власні вкиди, одночасно продовжуючи вкидати шкідливу інформацію. Це дозволяє генерувати пропагандистський контент без прямих вказівок від влади, просуваючи паралельні версії подій та ускладнюючи розуміння суті явищ для аудиторії.

«Екосистема» пропаганди РФ складається з низки елементів і зв'язків між ними, серед яких можна виокремити такі: офіційні державні мовники; глобальне мовлення; проксі-ресурси; соціальні медіа; кібердезінформація.

Із зазначеного вище переліку важливу роль у поширенні пропаганди і дезінформації відіграють проксі-ресурси (проксі-сайти), якими з цією метою використовуються власні мережеві сторінки. Такі сайти мають свою аудиторію і географію охоплення, а їхній контент відрізняється стилем і способами подання дезінформації. Деякі з них приховують свій характер, маскуючись під об'єктивні аналітичні медіа-ресурси.

Одним із тактичних прийомів проксі-ресурсів є публікація матеріалів (або покликань на них), фінансованих керівництвом РФ, авторами яких є маргінальні західні спікери, громадські діячі, конспірологи, чия активність спрямована на дестабілізацію і послаблення західних інститутів демократії, підрив довіри до офіційних ЗМІ. Це створює ілюзію висвітлення «альтернативних» точок зору, надання незалежного аналізу та розвідки міжнародних подій. Прикладами проксі-ресурсів є Strategic Culture Foundation; Global Research; New Eastern Outlook; South Front; News-Front. Саме вони розповсюджували, скажімо, інформацію про «правомірність повернення Криму», «переворот у Києві», «громадянську війну в Україні».

Кількість країн, які застосовували санкції до російських проксі-ресурсів, свідчать про недостатню увагу і неоперативну реакцію на використання цієї інформаційної зброї. Пропагандистський апарат, створений російською державою, кидає виклик не тільки Україні, а й світовому співтовариству.

Список використаних джерел

1. Почепцов Г. Сенси і війни: Україна і Росія в інформаційних і смислових війнах // Г. Почепцов. – К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2016. – 316 с.

2. Основні складові екосистеми російської дезінформації та пропаганди. // Спеціальний звіт Центру глобальної взаємодії при Державному департаменті США – С. 34. – Режим доступу: <https://ua.usembassy.gov/tag/globalengagementcenter-gec/>